

PATVIRTINTA
Pakruojo r. Linkuvos gimnazijos direktoriaus
2021 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V- 44-(1.6.)

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO PAKRUOJO R. LINKUVOS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pakruojo r. Linkuvos gimnazijos (toliau-gimnazija) smurto, patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje bei mokantis nuotoliniu būdu) prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarka (toliau-tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.
2. Ši tvarka nustato gimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje bei atsižvelgiant į pasikeitusias mokymosi sąlygas: mokymasis virtualioje erdvėje.
3. Gimnazijos direktorius, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją gimnazijoje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 59 straipsnio 3, 7 punktais, LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (2021m. kovo 1 d. Nr. XIV-171), Gimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Klasės auklėtojo veiklos aprašu, Mokinių skatinimo ir nuobaudų tvarka, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), gimnazijos direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.
4. Tvarkos tikslas - siekiant ugdyti pozityvų gimnazisto elgesį ir sukurti sveiką, draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią bet kokioms smurto apraiškoms, patyčioms ir žalingiems įpročiams.
5. Tvarka remiasi šiais principais:
 - 5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, gimnazistas, mokinių tėvas (globėjas, rūpintojas) prieš mokinius, mokytojus; pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;
 - 5.3. darbuotojai veiksnių imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų:

5.4. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Smurto ar patyčių prevencija** - veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.3. **Smurto ar patyčių intervencija** - visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.4. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** - patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių auklėtojai arba kuratoriai, o ją vykdydami dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą gimnazijos bendruomenei.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas gimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas, o direktoriaus paskirtas VGK narys kasmet:

9.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

- 9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą (1 priedas);
- 9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 9.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje;
- 9.6. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
10. Klasių auklėtojas ar kuratorius kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narį arba pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.
11. Kompiuterininkas konsultuoja mokytojus, padeda jiems vykdant nuotolinį mokymą, konsultuoja iškilus techniniams nesklandumams, jei reikia pamoko, kaip mokytojui atjungti nuo prieigos netinkamai besielgiantį mokinį.
 - 11.1. nemokamai įdiegia priemonę „Patyčių dėžutė“ gimnazijos tinklalapyje.
12. Numatytas pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą ne rečiau kaip kas 4 metus mokinių socialinių emocinių kompetencijų ugdymo srityje;

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

13. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, gimnazistas reaguodamas:
 - 13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 13.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 13.3. naudojasi priemone „Patyčių dėžutė“. Ši priemonė, kuri leidžia mokiniams anonimiškai ir greitai pranešti apie įtariamą arba įvykusias patyčias, o mokykloms – reaguoti į jas ir laiku suteikti pagalbą.
 - 13.4. visi asmenys gali galės užfiksuoti patyčių atvejį – nurodyti vietą, laiką, dalyvius, trumpai apibūdinti situaciją, o elektroninių patyčių atveju ir įkelti nuotrauką ir įkelti informaciją į šią priemonę.
 - 13.5. informuoja klasės auklėtoją ar kuratorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;
14. Klasės auklėtojas ar kuratorius, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:
 - 14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;
 - 14.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas, kuris yra patalpintas mokyklos svetainėje), ją perduoda vaiko gerovės komisijos nariui;
 - 14.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu, socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.
15. Gavus informaciją apie patyčias/smurtą vaiko gerovės komisijos (VGK) pirmininkas:
 - 15.1. užpildytą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas vaiko

gerovės nario kompiuteryje, už duomenų apsaugą bus atsakingas mokyklos kompiuterininkas ir VGK narys);

15.2. imasi spręsti smurto ar patyčių situacija;

15.3. nedelsiant praneša gimnazijos direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.

16. Gimnazistui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

17. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

18. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba (esant galimybei).

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Mokiniai, gimnazijos darbuotojai, mokytojai, gimnazistai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

20. Tėvai su šia tvarka supažindinami e-paštu ar žinute per Tamo dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.

21. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje

LINKUVOS GIMNAZIJOS BENDRUOMENĖS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Pastebėjus ar įtarus smurtą, patyčias

Bet kuris gimnazijos darbuotojas nedelsiant reaguoja ir stabdo patyčias kasdieniu ar nuotoliniu mokymosi būdu

Apie įvykį praneša VGK nariui ir užpildo formą (priedas Nr. 2).

VGK narys skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais, stebi situaciją.

Registruoja užpildytą formą (priedas Nr. 2) Patyčių registracijos žurnale

Imasi spręsti patyčių ar smurto situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais

Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja VGK komisijos sušaukimą, kuri informuoja gimnazijos direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spręsti patvėčiu situacija

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims — vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Pakruojo r. **Linkuvos gimnazija**

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<p><i>Fizinės:</i> vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gąsdinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);</p> <p><i>Socialinės:</i> įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;</p> <p><i>Elektroninės:</i> patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).</p> <p><i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i></p>	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

- **Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:**

Veiksmų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	